

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/135/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713203319
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8713203319.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci žalobcov: 1/ B. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O. - M., Q. XX, 2/ Z. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O., A. XXXX/XX, obaja právne zastúpení B.. Milan Sivý, advokát, so sídlom 058 01 Poprad, Nám. sv. Egídia 3006/116, proti žalovaným: 1/ Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O.-M., Q. XXXX/XX, právne zastúpený: M.. Lucia Lorenčíková, advokátka, so sídlom 058 01 Poprad, Murgašova 86/1, 2/ E. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O., M. O. , 3/ Q. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O., V. E. XXX/XX, 4/ P. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX K., P. XX, 5/ I. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX K., K. XX, zastúpená splnomocneným zástupcom: P. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX K., P. XX, o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, o odvolaní žalobcov v 1/ a 2/ rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č. k. 11C/75/2013-563 zo 16.mája 2019, jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Priznáva žalovanému v 1/ rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k žalobcom v 1/ a 2/ rade v rozsahu 100%.

Žalovaným v 2/ až 5/ rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozhodnutím súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

I. Súd žalobu z a m i e t a.

II. Žalovaný 1/ m á p r á v o na náhradu trov konania voči žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ v rozsahu 100 %, o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom samostatným uznesením.

III. Súd žalovaným 2/, 3/, 4/, 5/ nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

2. V dôvodoch odvolania súd prvej inštancie poukázal nato, že dôkaze bremeno v predmetnej veci uniesol žalovaný v 1/ rade, ktorý predložil súkromný znalecký posudok M.. L. L., ktorý sa vyjadril k spôsobilosti nebohej poručiťky Z. M. k právnym úkonom v čase, kedy bola uzavretá darovacia zmluva. Tento záver podčiarkuje skutočnosť, že nebohá poručiťka bola spôsobilá v tom čase na právne úkony a preto darovacia zmluva je z r. 2009 je platná. Vychádzal zo záverov znaleckého posudku, ale aj zo správ M.. I., M.. M., M.. C.-G. a tiež V.. O.. W. R... Dospel k záveru, že vyjadrenia M.. I., M.. M., V.. W. boli z obdobia po roku 2011, kedy mali v starostlivosti nebohú poručiťku. Tieto závery však neboli použiteľné pre rok 2009, kedy právny úkon bol realizovaný, preto zamietol návrh súd prvej inštancie

návrh na vypočutie M.. M. a V.. W. v predmetnej právnej veci. Podľa názoru súdu prvej inštancie znalecký posudok je spôsobilý na akceptáciu v súdnom konaní. Obsahuje štandardy znaleckého posudku a nemal pochybnosti o správnosti záveru tohto znalca o duševnom stave nebohej poručiťky. Okrem toho vychádzal aj z ďalších okolností, z ktorých vyplynulo, že byt, ktorý bol predmetom darovacej zmluvy medzi nebohú Z. M. a jej synom O. v minulosti patril synovi O. M.. Dôvodom, prečo sa stala vlastníčkou tohto bytu v roku 2003 jeho matka, boli dlhy na byte, kedy hrozila dražba bytu a v snahe vyriešiť túto záležitosť, došlo k prevodu bytu zo syna na matku. Následne v roku 2009 matka previedla späť vlastníctvo bytu na pôvodného vlastníka, teda svojho syna. Aj táto okolnosť bola z pohľadu rozhodovania vo veci samej pre súd prvej inštancie rozhodujúca. Rovnako sa súd zaoberal aj konaním o pozbavení spôsobilosti na právne úkony nebohej Z. M. v čase, kedy prebiehalo konanie pred Okresným súdom Bratislava IV. V tejto súvislosti boli brané do úvahy správy M.. I., ktorý poskytol potvrdenie 15. 03. 2011 o duševnom stave nebohej poručiťky. Súd prvej inštancie sa však domnieval, že na neplatnosť právneho úkonu sa musí prihliadať zreteľom na všetky okolnosti v čase, kedy bol úkon vykonaný. V tomto smere, neboli zistené žiadne dôvody, ktoré by znamenali, že nebohú poručiťka nebola už schopná úkon posúdiť. V podstate nebohú poručiťka sa v tomto byte zdržiavala sporadicky, prevažne bývala v Poprade a v tomto byte až do svojej smrti žil jej syn O. na, ktorého vlastníctvo tohto bytu prešlo.

3. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie žalobcovia v 1/ a 2/ rade, ktorí poukázali nato, že sa nevykonali navrhované dôkazy z ich strany, ktoré v písomnej podobe oznámili súdu 1. inštancie dňa 09.05.2018. Predložili dôkazy o tom, že od roku 2005, 2008 až 2009 bola nebohú poručiťka liečená. Boli zistené u nej diagnózy, ktoré mali za následok jej nespôsobilosť. Namietali znalecký posudok, ktorý predložil žalovaný v 1/ rade, ako svoj súkromný posudok. Poukázali na jeho nepresvedčivosť, neprofesionalitu a nemožnosť akceptovať ho v konaní. Dôvodili tým, že znalec mal veľmi málo dokladov o zdravotnom stave nebohej Z. M. v čase, kedy sa vykonával právny úkon. Doklady o zdravotnom stave znalcovi zabezpečoval žalovaný v 1/ rade, ktorého eminentným záujmom bolo, aby bol v spore úspešný. Preto tieto správy zdravotnom stave boli vytrhnuté z kontextu. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že M.. Y., ako obvodný všeobecný lekár nebohej odmietol zdravotnú dokumentáciu M.. L. pri vypracovávaní tohto znaleckého posudku poskytnúť. Preto sa domnievali, že nebolo možné akceptovať bez ďalšieho závery znalca. Predložili listinné dôkazy, zdravotné správy nebohej poručiťky, ktoré svedčali o opaku s čím súd sa nijak nevyporiadal. Nevykonali navrhované dôkazy a preto tento rozsudok nemôže byť správny. Navrhol zrušiť vec a vrátiť na ďalšie konanie.

4. K odvolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný v 1/ rade, ktorý poukázal nato, že vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania, z toho, že predložil znalecký posudok, znalcom z odboru psychiatrie, bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie vecne správne. Znalec má vedomosť o tom, že závery a skutočnosti tam uvedené, musia byť pravdivé. Predpisy o znaleckom dokazovaní a vypracovaní znaleckých posudkov jasne o tomto hovoria. Súd prvej inštancie sa vypořádaval s návrhmi na doplnenie dokazovania žalobcov, tak, že tieto v ďalšom zamietol a preto odôvodnil prečo tieto nevykonali. Preto považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne.

5. K tomuto vyjadreniu sa vyjadrili žalobcovia, ktorí trvali na svojom odvolaní aj na odvolacom petite.

6. K tomu sa vyjadril žalovaný v prvom rade, ktorý uviedol, že tiež trvá na svojom stanovisku a vyjadrení k odvolaniu žalobcov. Ostatní žalovaní v 2/ až 5/ rade sa k veci nevyjadrili.

7. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací podľa § 34 CSP prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a v zmysle zásad uvedených v § 378, § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov v 1/ a 2/ rade nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dôsledne zistil, skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych záveroch sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

8. Okresný súd Poprad vydal rozsudok dňa 6.5.2016, v ktorom vyhovel žalobe doručenej súdu dňa 13.3.2013. Proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 22.11.2017 zrušil rozsudok Okresného súdu Poprad a vrátil vec na ďalšie konanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 13.2.2018. Súd v ďalšom konaní postupoval v zmysle pokynu Krajského súdu v Prešove a súd poukazuje na skutočnosť, že účastníkmi konania sú právni nástupcovia po nebohej Z. M., ktorá sa narodila dňa XX.XX.XXXX. Žalobcovia 1/, 2/ a žalovaní 2/, 3/ sú deťmi po nebohej právnej predchodkyňi, žalovaní 1/, 4/, 5/ sú jej vnuci. Právna predchodkyňa účastníkov konania uzatvorila dňa

27.7.2009 darovaciu zmluvu so svojim synom O. M., nar. XX.X.XXXX, predmetom zmluvy bol byt č. 41 na 4. podlaží bytového domu na F. O. I. č. XX v Bratislave, súpisné číslo: XXXX na pozemku parcela č. 2149/11 a parcela č. 2149/12, predmetom daru bol aj spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti XXXX/XXXXXX. Dňa X.X.XXXX podala návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony Z. M., trvale bytom L. XXXX, O. - M., navrhovateľka Q. C., rod. M. a v tomto konaní vystupuje ako žalovaná 3/. Rozsudkom Okresného súdu Poprad č.k. 14Ps/1/2011-42 z 24.11.2011 bola pozbavená Z. M. spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu a navrhovateľka tohto konania - dcéra Q. C. bola ustanovená za jej opatrovníčku, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 23.12.2011. Dňa 27.3.2012 bol podaný návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva darovacej zmluvy uzavretej medzi Z. M. a jej synom O. M. ako obdarovaným. Vkladové konanie prebiehalo od 27.3.2012 do 11.7.2012, kedy vklad vlastníckeho práva v prospech O. M. bol Správou katastra v Bratislave povolený. Dňa 12.7.2012 doručila opatrovníčka Q. C. prehlásenie, v ktorom uviedla, že súhlasí s povolením návrhu na vklad vlastníckeho práva zo dňa 27.7.2009 a následne O. M. uzatvoril kúpnu zmluvu spolu so zmluvou o vecnom bremene vo svoj prospech ako právo doživotného užívania, bývania v predmetnom byte so synovcom - žalovaným 1/, teda Z. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom O. - M., Q. XXXX/XX. Právna predchodkyňa účastníkov konania Z. M. zomrela dňa XX.X.XXXX a dedičstvo bolo prejednané v konaní vedenom pod sp. zn. 20D/288/2012. Rovnako právny predchodca účastníkov konania O. M. zomrel dňa X.X.XXXX. Keďže bol slobodný a bezdetný do okruhu dedičov prichádzajú do úvahy tí istí dediči ako po nebohej Z. M.j, ktorí sú účastníkmi konania.

X. Právny zástupca žalobcov podal dňa 16.5.2018 doklady a návrh na doplnenie dokazovania, kde navrhol vykonať dokazovanie vypracovaním dodatku k znaleckému posudku znalkyňou M.. M., aby sa vyjadrila, či stav, ktorý spôsobil pozbavenie spôsobilosti na právne úkony trval od roku 2005. Súd takýto dôkaz nevykonal nakoľko nebol dôvod na vykonanie takéhoto dôkazu nakoľko M.. M. vypracovala znalecký posudok týkajúci sa pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, a to v roku 2011. Súd poukazuje, že M.. M. nie je evidovaná v zozname znalcov a znalecký posudok, ktorý vypracovala sa týkal pozbavenia spôsobilosti na právne úkony nebohej Z. M. a netýkal sa úkonu v čase uzatvorenia darovacej zmluvy t.j. 27.7.2009. Zároveň predložil súdu odborné stanovisko, ktoré vypracoval M.. Y. I. - O. s. r. o., Z. námestie 3, A. G. Z. zo dňa 19.9.2018. Z odborného stanoviska vyplýva, že dňa 31.3.2008 bola vyšetrená v Psychen-PKN s. r. o. MUDr. Pavel Kondratev-Nejman s diagnózou demencia pri Alzheimerovej chorobe. Na základe zdravotnej dokumentácie M.. I. konštatuje, že u menovanej bola psychiatrickým vyšetrením zo dňa 31.3.2008 diagnostikovaná demencia pri Alzheimerovej chorobe, pričom táto diagnóza vylučuje spôsobilosť na právne úkony Z. M. v časovom období roku 2008 a 2009.

10. Žalovaný 1/ - právna zástupkyňa žalovaného 1/ predložila dňa 26.11.2018 súdu znalecký posudok č. 35/2018, a to posúdenie duševného stavu nebohej Z. M., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX v konaní o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, ktorý vypracoval znalec M.. L. L., J. Y. XXXX/XX, kde úlohou znalca je vyjadriť sa, či trpela Z. M. v roku XXXX duševnou poruchou, ktorá ju robila neschopnou realizovať právny úkon t. j. uzavretie darovacej zmluvy dňa 27.7.2009. Znalec je zapísaný v zozname znalcov evidovaných Ministerstvom spravodlivosti SR pre odbor zdravotníctvo a farmácia, odvetvie: psychiatria, evidenčné číslo: XXXXXX. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že p. M. v roku 2009 trpela okrem iných ochorení aterosklerotickým poškodením mozgu ľahšieho stupňa, na zreteľný vývin demencie je možné usudzovať až v priebehu roku 2010. To znamená, že v čase podpisu darovacej zmluvy t. j. dňa 27.7.2009 bola schopná tento právny úkon realizovať.

11. Súd vypočul na pojednávaní dňa 16.5.2019 znalca M.. L. L., ktorý uviedol, že podrobne sa zaoberal a zhodnotil zdravotný stav nebohej Z. M. a zadávateľ - žalovaný 1/ predložil zdravotnú dokumentáciu nebohej p. M.. Znalec si vyžiadal správy od neurologičky M.. K.. V. od M.. Y. nemal k dispozícii nakoľko tento mu odmietol vydať dokumentáciu. Zo zdravotnej dokumentácie, ktorú mal k dispozícii vyplýva, že v roku 12.6.2009 má kontrolné interné vyšetrenie a používala lieky na vysoký krvný tlak a ischemickú chorobu srdca. V roku 2010 tie isté lieky. Zhoršenie zdravotného stavu nastalo u nebohej p. M. po hospitalizácii dňa 20.1.2010 a tam už nastávajú poruchy pamäte a demencie. Je tam zrejmy aj rozvoj demencie. Poukazuje aj na informáciu zo dňa 12.12.2008, z ktorej je zrejme, že p. M. osobne konzultovala s M.. M. liek, ktorý užíva, že jej nerobí dobre a že ho chce vysadiť alebo upraviť dávku. To znamená, že je tu dôkaz o tom, že o svojej liečbe je schopná spoločne rozhodovať a že je si vedomá aké lieky užíva a aký má liek účinok na ňu, je to asi pol roka pred podpisom darovacej zmluvy. Znalec uviedol, že neohá p. M. netrpela stareckou demenciou, ale demenciou. O. M. trpela demenciou cievnou, čo aj konštatovali znalci M.. M. a M.. I.. Je pravdou, že prvé cievné poruchy siahajú do roku 2003, ale od roku

2003 do 2009 neboli také závažné prejavy, ktoré by umožňovali stanoviť diagnózu demencie. Ľahšie poruchy boli napríklad v roku 2006, kde aj M.. K. uviedla cievnu nedostatočnosť, ktorá sa prejavila vo forme závratov, ktorými človek trpí, ale demencia bola zaznamenaná až v roku 2010. Znalec sa zároveň vyjadril k nálezom Dr. C.-G., zaslal mu list, v ktorom mu uviedol, že takúto pacientku neeviduje, ani nevedol nikdy v evidencii. Nález p. C.-G. je jediný z roku 2009, ktorý je predložený žalobkyňou v podaní zo dňa 16.5.2018.

12. Odvolacie námietky žalobcov v 1. a 2. rade sa sústredili predovšetkým na znalecký posudok predložený žalovaným v 1. rade, ktorý tvoril podklad pre následné rozhodnutie súdu 1. inštancie. Prijatím právnej úpravy v občianskoprávnom konaní od 1.7.2015 - Civilného sporového poriadku, sa dominantne kladie dôraz na procesnú aktivitu sporových strán. Preto súkromný znalecký posudok je postavený rovnocenne so znaleckým posudkom vypracovaným v priebehu súdneho konania (§ 208 ods. 3 CSP). Navyiac znalec , ktorý znalecký posudok vypracoval bol vypočutý konajúcim súdom a trval na svojich záveroch. Znalec v súlade s ust. §2 ods.1 a § 16 ods.2,6 z.č. 382/2004 Z.z. je povinný vykonávať svoju činnosť v súlade so zákonom.

Žalobcovia v 1. a 2. rade svoje tvrdenia o nedostatočných, neúplných a nesprávnych záveroch znaleckého posudku nepodložili žiadnym dôkazom. Ich závery o tom, od kedy nebohá právna predchodkyňa bola nespôsobilá na právne úkony, vymenovanie diagnóz a medikamentov, ktoré užívala, sú len laickým konštatovaním, bez predloženia relevantných odborných záveroch.

Žalobcovia v 1. a 2. rade žiadali vypočúť ošetrojúcich lekárov, čo súd 1. inštancie zamietol. V kontexte s námietkami žalobcov a predloženého znaleckého posudku žalovaným v 1. rade, postup súdu bol správny. Rozhodujúcim pre toto konanie bol zdravotný stav nebohej poručiteľky v roku 2009. Prelomenie znaleckých záveroch už podaného znaleckého posudku by, podľa názoru odvolacieho súdu, mohol zabezpečiť nový znalecký posudok. Taký dôkaz žalobcovia nenavrhl. Skorší znalecký posudok M.. M. pre účely konania na Okresnom súde v Poprade pod sp. zn. 14Ps/1/2011 sa netýka spätného obdobia v roku 2009, kedy bola darovacia zmluva uzavretá.

13. Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukázania je § 185 CSP, podľa ktorého účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Toto ustanovenie ustanovuje dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, t. j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú aj toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané.

Z týchto dôvodov považoval odvolací súd rozhodnutie súdu 1. inštancie za vecne správne. Potvrdil toto rozhodnutie podľa ust. § 387 ods. 1,2 CSP.

14. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté v súlade s ust. § 396 ods.1 a § 255 ods.1 CSP. V zmysle zásady úspechu v odvolacom konaní bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania žalovanému v 1.rade, ktorý bol úspešný vo vzťahu k žalobcom v 1. a 2. rade.. Ostatným žalovaným nevznikli trovy odvolacieho konania, preto žiadnemu z nich nárok na náhradu trov odvolacie konania nepriznal.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).